

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 9 sierpnia 2021 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych III Oddział w W. stwierdził, że K. B. jako osoba wykonująca pracę na podstawie umowy zlecenia u płatnika składek Oddział (...) S.C. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu od dnia 1 marca 2021 roku, dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu od dnia 1 marca 2021 roku.

Zdaniem ZUS, zgłoszenie K. B. do ubezpieczeń zostało dokonane, by umożliwić jej uzyskanie prawa do świadczeń z ubezpieczenia chorobowego. Za powyższym przemawia:

- krótki czas dzielący nieterminowe zgłoszenie do obowiązkowych ubezpieczeń

społecznych i dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego oraz złożenie wniosku o wypłatę zasiłku macierzyńskiego. Ubezpieczona od 19.06.2019 r. do zgłoszenia przez płatnika AGENCJA (...) S.C. nie miała tytułu do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia chorobowego.

- nie uzyskano dowodów potwierdzających wykonywanie przedmiotu umowy. Pozyskane oświadczenie świadka - ojca dziecka ubezpieczonej nie jest wystarczającym dowodem potwierdzającym faktyczne wykonywanie umowy, gdyż jest on zainteresowany rozstrzygnięciem sprawy.

- pomiędzy stronami występują relacje poza zawodowe, dzięki którym ubezpieczona mogła liczyć pomoc w uzyskaniu prawa do świadczeń z ubezpieczenia chorobowego. Od lat pomaga ona przy Fan Klubie zespołu Oddział (...).

- płatnik nie zatrudniał wcześniej nikogo do czynności wskazanych w umowie zlecenie zawartej z ubezpieczoną. Nikt nie został zatrudniony w zastępstwie ubezpieczonej. Powyższe czynności wykonywała i wykonuje współniczka spółki. Płatnik zawierając umowę zlecenia z ubezpieczoną nie kierował się faktycznymi potrzebami kadrowymi.

(decyzja – k. 3-7 załączonych do sprawy akt organu rentowego)

Odwołanie od w/w decyzji wniosła K. B. w dniu 25 sierpnia 2021 roku.

(odwołanie – k. 3, k. 32)

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie i zasądzenie od odwołującej na rzecz organu rentowego kosztów procesu według norm przepisanych.

(odpowiedź na odwołanie – k. 17-18)

Na rozprawie w dniu 15 grudnia 2022 roku zainteresowani: D. H. i W. P. przyłączyli się do odwołania.

(rozprawa z dnia 15 grudnia 2022 roku e-protokół (...):03:17 – 00:04:02 – płyta CD – k. 232)

Na rozprawie w dniu 18 lipca 2023 roku wnioskodawczyni poparł odwołanie, zainteresowany W. P. przyłączył się do odwołania.

(końcowe stanowiska stron – rozprawa z dnia 18 lipca 2023 roku e-protokół (...):44:06 – 00:45:06 – płyta CD – k. 406)

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

D. H. i W. P. prowadzącą wspólnie działalność gospodarczą w formie spółki cywilnej pod nazwą Agencja (...) S.C. od dnia 23 kwietnia 2015 roku w zakresie przeważającego rodzaju działalności: działalność związana z wystawianiem przedstawiń artystycznych.

(okoliczność bezsporna, wypis z (...) k. 27-29 załączonych do sprawy akt organu rentowego)

D. H. odpowiada w spółce za sprawy finansowe, W. P. jest natomiast artystą.

(okoliczność bezsporna, wyjaśnienia zainteresowanej D. H. na rozprawie w dniu 15 grudnia 2022 roku e-protokół (...):38:10 – 00:41:48 – płyta CD – k. 232)

Wnioskodawczyni od dzieciństwa zna D. H. i W. P..

(zeznania wnioskodawczyni na rozprawie w dniu 18 lipca 2023 roku e-protokół (...):22:45 – 00:29:55 – płyta CD – k. 406 w związku z rozprawą z dnia 12 lipca 2022 roku e-protokół (...):10:35 – 00:22:02 – płyta CD – k. 205)

Zainteresowani mają zaufanie do wnioskodawczyni.

(okoliczność bezsporna -wyjaśnienia zainteresowanej D. H. na rozprawie w dniu 12 lipca 2022 roku e-protokół (...):22:02 – 00:43:47 – płyta CD – k. 205, wyjaśnienia zainteresowanego W. P. na rozprawie w dniu 15 grudnia 2022 roku e-protokół (...):38:10 – 00:41:48 – płyta CD – k. 232)

Badanie ginekologicznym przeprowadzonym w dniu 8 marca 2021 roku stwierdzono u wnioskodawczyni 27 tydzień ciąży.

(dokumentacja medyczna – k. 133-138)

W dniu 1 marca 2021 roku doszło do zawarcia pomiędzy zleceniodawcą D. H. i W. P. prowadzącymi wspólnie działalność gospodarczą w formie spółki cywilnej pod nazwą Agencja (...) S.C., a zleceniobiorcą K. B. umowy nazwanej przez strony umową zlecenia, na podstawie której K. B. zobowiązała się do wykonania na rzecz zleceniodawcy: archiwizacji i digitalizacji dokumentacji – praca biurowa – poufnej dokumentacji. Umowa została zawarta na czas określony i obowiązywała 1 marca 2021 roku do dnia 31 lipca 2021 roku. Umowa przewidywała, iż zleceniobiorca ze względu na poufność dokumentacji nie może powierzyć wykonania zobowiązań wynikających z niniejszej umowy innej osobie. W umowie wskazano, iż za wykonanie czynności w ramach umowy zlecenia strony ustaliły wynagrodzenie w wysokości 3000,00 zł brutto miesięcznie. W umowie podano, iż wynagrodzenie będzie wypłacone w terminie 7 dni od dnia wystawionego i podpisanego rachunku.

(umowa zlecenie – k. 19, k. 47, rachunki – k. 21-23, k. 51-53, oświadczenie – k. 25, k. 49, potwierdzenia przelewów – k. 31-37, k. 55-57 załączonych do sprawy akt organu rentowego, zeznania wnioskodawczyni na rozprawie w dniu 18 lipca 2023 roku e-protokół (...):22:45 – 00:29:55 – płyta CD – k. 406 w związku z rozprawą z dnia 12 lipca 2022 roku e-protokół (...):10:35 – 00:22:02 – płyta CD – k. 205)

Od dnia 19 czerwca 2019 roku do dnia zawarcia w/w umowy wnioskodawczyni nie posiadała żadnego tytułu do ubezpieczeń społecznych.

(okoliczność bezsporna)

Płatnik składek Oddział (...) S.C. dokonał zgłoszenia do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych wnioskodawczyni jako zleceniobiorcy od dnia 1 marca 2021 roku Dokument zgłoszeniowy wpłynął po terminie 22 marca 2021 roku.

(dane o zgłoszeniach – k. 89 załączonych do sprawy akt organu rentowego)

W chwili podpisywania w/w spornej umowy wnioskodawczyni była w 5 miesiącu ciąży.

(zeznania wnioskodawczyni na rozprawie w dniu 18 lipca 2023 roku e-protokół (...):22:45 – 00:29:55 – płyta CD – k. 406 w związku z rozprawą z dnia 12 lipca 2022 roku e-protokół (...):10:35 – 00:22:02 – płyta CD – k. 205)

Świadek A. W. – księgowa widziała wnioskodawczynię wraz z zainteresowaną jeden raz kiedy to przyszły wiosną 2021 roku do biura rachunkowego z dokumentami firmowymi celem ich omówienia.

(zeznania świadka A. W. na rozprawie w dniu 15 grudnia 2022 roku e-protokół (...):11:24 – 00:18:13 – płyta CD – k. 232)

Wnioskodawczyni pomaga zainteresowanym odkąd się znają, gdy zostanie o to poproszona.

(okoliczność bezsporna -wyjaśnienia zainteresowanej D. H. na rozprawie w dniu 12 lipca 2022 roku e-protokół (...):22:02 – 00:43:47 – płyta CD – k. 205, zeznania świadka K. T. na rozprawie w dniu 18 lipca 2023 roku e-protokół (...):09:07 – 00:20:06 – płyta CD – k. 406, wyjaśnienia zainteresowanego W. P. na rozprawie w dniu 15 grudnia 2022 roku e-protokół (...):38:10 – 00:41:48 – płyta CD – k. 232 i na rozprawie w dniu 18 lipca 2023 roku e-protokół (...):35:42 – 00:43:53 – płyta CD – k. 406, zeznania wnioskodawczyni na rozprawie w dniu 18 lipca 2023 roku e-protokół (...):22:45 – 00:34:54 – płyta CD – k. 406)

Skarżąca pomagała D. H. bezpłatnie, od kilku lat, również przy koncertach zespołu Oddział (...). Wnioskodawczyni przychodziła do domu zainteresowanych różnie: kiedy mogła, kiedy była taka konieczność i kiedy odpowiadało to zainteresowanej, 2-3 godziny dziennie, innym razem 5 godzin co drugi dzień, trwało to miesiącami. Skarżąca kserowała, porządkowała, archiwizowała dokumenty, słuchała wywiadów. Miała dostęp do laptopa służbowego, drukarki, skanera, niszczarki. Skarżąca pozostaje z zainteresowanymi w stałym kontakcie.

Zainteresowana wymagała pomocy zarówno z uwagi na ogrom obowiązków jak i pogłębiającą się chorobę.

(zeznania wnioskodawczyni na rozprawie w dniu 18 lipca 2023 roku e-protokół (...):22:45 – 00:29:55 – płyta CD – k. 406, zeznania świadka K. T. na rozprawie w dniu 18 lipca 2023 roku e-protokół (...):09:07 – 00:20:06 – płyta CD – k. 406)

Zainteresowani prowadzą wiele spraw sądowych, głównie związanych z ochroną znaku towarowego oraz o ochronę praw autorskich z byłym członkiem zespołu Oddział (...) K. J.

(zestawienie spraw k.151-154).

Wnioskodawczyni skserowała dokumenty znajdujące się w załączonych do niniejszej sprawy aktach o sygn. XXII GWzt 54/19 z powództwa K. J. przeciwko zainteresowanemu W. P..

(zeznania wnioskodawczyni na rozprawie w dniu 18 lipca 2023 roku e-protokół (...):22:45 – 00:34:54 – płyta CD – k. 406 w związku z rozprawą z dnia 12 lipca 2022 roku e-protokół (...):10:35 – 00:22:02 – płyta CD – k. 205)

Dokumenty te składane były do spraw na długo przed podpisaniem spornej umowy. W sprawie wyznaczony był termin rozprawy na lipiec 2021 roku. Jednak w okresie od marca 2021 roku do rozprawy zainteresowani nie składali żadnego pisma czy dokumentacji.

(dokumenty -kserokopie- – k. 238-259 w aktach o sygn. XXII GWzt 54/19 załączonych do sprawy oraz akta ww sprawy)

W 2019 roku Agencja (...) S.C. osiągnęła przychód w wysokości: 252 811,00 zł, w 2020 roku – 51 055,00 zł, a w 2021 r. – 60 781,80 zł.

(księga przychodów i rozchodów – k. 155-202 verte, k. 310, k. 312, k. 314, k. 316-317, k. 319, k. 321, k. 323, k. 325, k. 327, k. 329, k. 331, k. 333, k. 335-336, k. 338, k. 340 – 341, k. 343, k. 345, k. 347-348, k. 350, k. 352, k. 354, k. 356,

k. 358, k. 360, k. 362 – 363, k. 365, k. 367-368, k. 370 – 371, k. 373, k. 375 – 376, k. 378-379, k. 381-382, k. 384, k. 386 – 387, k. 389-390, k. 392, sumowanie księgi – k. 309, k. 311, k. 313, k. 315, k. 318, k. 320, k. 322, k. 324, k. 326, k. 328, k. 330, k. 332, k. 334, k. 337, k. 339, k. 342, k. 344, k. 346, k. 349, k. 351, k. 353, k. 355, k. 357, k. 359, k. 361, k. 364, k. 366, k. 369, k. 372, k. 374, k. 377, k. 380, k. 383, k. 385, k. 388, k. 391)

W dniu 11 maja 2021 roku wnioskodawczyni urodziła dziecko.

(dokumentacja medyczna – k. 101-125, w kopercie – k. 130, k. 141, odpis skrócony aktu urodzenia – k. 63 załączonych do sprawy akt organu rentowego, zeznania wnioskodawczyni na rozprawie w dniu 18 lipca 2023 roku e-protokół (...):22:45 – 00:29:55 – płyta CD – k. 406 w związku z rozprawą z dnia 12 lipca 2022 roku e-protokół (...):10:35 – 00:22:02 – płyta CD – k. 205, zeznania świadka K. T. na rozprawie w dniu 18 lipca 2023 roku e-protokół (...):09:07 – 00:20:06 – płyta CD – k. 406)

Ojcem dziecka wnioskodawczyni i zarazem jej partnerem jest K. T. – współpracujący z płatnikiem.

(zeznania świadka K. T. na rozprawie w dniu 18 lipca 2023 roku e-protokół (...):09:07 – 00:20:06 – płyta CD – k. 406)

Nikt nie został zatrudniony w miejsce K. B. w okresie jej nieobecności.

(okoliczność bezsporna - wyjaśnienia zainteresowanego W. P. na rozprawie w dniu 15 grudnia 2022 roku e-protokół (...):23:15 – 00:33:52 – płyta CD – k. 232)

W dniu 25 maja 2021 roku wnioskodawczyni zwróciła się do zleceniodawcy o udzielenie urlopu macierzyńskiego począwszy od dnia 11 maja 2021 roku do dnia 27 września 2021 roku oraz urlopu rodzicielskiego począwszy od dnia 28 września 2021 roku do dnia 9 maja 2022 roku.

(wniosek – k. 59 załączonych do sprawy akt organu rentowego)

Decyzją z dnia 10 sierpnia 2021 roku ZUS odmówił wnioskodawczyni prawa do zasiłku macierzyńskiego za okres od dnia 11 maja 2021 roku do dnia 9 maja 2022 roku.

(decyzja – k. 40-40 verte, k. 82-83)

Odwołanie od w/w decyzji wniosła wnioskodawczyni. Sprawa toczy się przed Sądem Rejonowym dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi, X Wydziałem Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, gdzie zawiśła pod sygn. akt X U 710/21.

(pismo – k. 81)

Przy ustalaniu stanu faktycznego sąd odmówił wiary zeznaniom wnioskodawczyni oraz świadka K. T. w zakresie w jakim utrzymywali, iż w okresie po zawarciu spornej umowy wnioskodawczyni w sposób wzmożony wykonywała czynności na rzecz zainteresowanych zajmując się . Okoliczności tych strony w żaden sposób nie tylko nie udowodniły ale nawet nie uprawdopodobniły. Zakres obowiązków wynikających z umowy określony został w taki sposób, iż praktycznie wykluczał istnienie dowodów obiektywnych – nie związanych ze stronami umowy. Obowiązki te sprowadzały się bowiem do kopiowania dokumentacji, przesłuchiwanie wywiadów, segregowania dokumentów. Do tego praca miała być świadczona w domu zainteresowanych. Zważywszy na okoliczności zawarcia umowy – 5 miesiąc ciąży, pierwsza umowa zawarta nie tylko między stronami ale także przez wnioskodawczynię od 2019 roku – kiedy po raz ostatni miała tytuł do ubezpieczeń społecznych, zażyła znajomość stron - realność tej umowy budzi zrozumiałe wątpliwości. Wątpliwości tych nie rozwiały argumenty i dowody zaoferowane w toku postępowania dowodowego. Poza oświadczeniami osób zainteresowanych nie ma żadnych, nawet pośrednich, dowodów wykonywania pracy, w spornym okresie, przez odwołującą. Strony utrzymywały, iż potrzeba zatrudnienia wiązała się z pogarszającym się stanem zdrowia wnioskodawczyni oraz ogromem spraw sądowych, które wymagały ciągłej uwagi i składania pism procesowych wraz z dowodami, którymi miały być np. stare wywiady, zdjęcia czy artykuły prasowe. Sąd nie neguje, iż czynności takie mogły być wykonywane i z pewnością były. Jedyne szkopuł jednak w tym, że w ocenie sądu wszystkie

te czynności wykonywane były znacznie wcześniej, a na pewno nie w okresie spornej umowy. Sąd nie neguje także, iż możliwym jest, że w czynnościach tych uczestniczyła w sposób bardzo zaangażowany wnioskodawczyni. Zrozumiałym jest także, iż do wykonywania tych obowiązków potrzebna była osoba zaufana. Brak jest jednak jakichkolwiek dowodów aby czynności te wykonywane były w ogóle a już na pewno w znaczącej części w okresie spornym. Sprawy sądowe wymienione przez zainteresowaną w większości w 2021 roku były już zakończone a wskazana w szczególności sprawa XXII GWz 54/19 nie wymagała w tym czasie szczególnej pracy. Do akt bowiem w tym czasie nie zostało złożone żadne pismo i nie załączono dokumentów. Nie dość na tym – dokumenty, które były wedle twierdzeń wnioskodawczyni przez nią kserowane pozostawały w aktach od wielu miesięcy. Stąd, w ocenie sądu, wersja stron o konieczności zatrudnienia odwołującej właśnie w marcu 2021 roku jest zupełnie niewiarygodna.

Zainteresowana D. H. podkreślała, że dzięki pracy wnioskodawczyni udało się wygrać sprawę zarejestrowaną pod sygn. akt o sygn. XXII GWz 54/19 toczącą się z powództwa K. J. przeciwko zainteresowanemu W. P. przed Sądem Okręgowym w Warszawie. Tymczasem na rozprawie w dniu 18 lipca 2023 roku wnioskodawczyni potwierdziła jedynie, że skserowała dokumenty znajdujące się w aktach w/w sprawy (s. 251, 254, 255), nie sposób jednak uznać, że czyniła to w ramach powierzonych jej obowiązków na podstawie zakwestionowanej umowy zlecenia. W toku postępowania zainteresowana wskazywała także, że wnioskodawczyni brała udział przy archiwizacji i spisywaniu dokumentów na potrzeby w/w procesu. Ani jednak załączony przez nią wydruk w postaci rezultatu wysłanych do kancelarii prawniczej wiadomości e-mail, ani wskazywana przez nią wiadomość e-mail tych okoliczności nie potwierdza. Odnosnie jeszcze samej wiadomości e-mail to Sąd pragnie zwrócić uwagę, że została ona wysłana od zainteresowanej do wnioskodawczyni i opatrzona jest datą 16 grudnia 2022 roku, a zatem długo po tym jak ZUS wydał decyzję z dnia 9 sierpnia 2021 roku. Warto również zwrócić uwagę na samą jej treść tj. „...można ten mail wydrukować w całości, razem z załącznikami by pokazać przed sądem jaki dokładny i czasochłonny był zakres naszych wspólnych pracy z K. wnioskodawczynią”.

Zdaniem sądu bardzo prawdopodobne jest, iż skarżąca pomagała zainteresowanym od wielu lat i w okresie, kiedy zaistniała potrzeba zapewnienia jej ochrony ubezpieczeniowej, podpisano sporną umowę. Jednak w tym okresie nie wiązało się to już z faktycznym wykonywaniem obowiązków.

Biorąc dodatkowo pod uwagę bliską relację towarzyską wnioskodawczyni i zainteresowanych, a także okoliczności towarzyszące zawarciu spornej umowy zlecenia, przejawiające się choćby w nagłym jej zawarciu przy uwzględnieniu, że była wówczas w 5 miesiącu ciąży, a także biorąc pod uwagę, że od dnia 19 czerwca 2019 roku do dnia jej zawarcia nie posiadała żadnego tytułu do ubezpieczeń społecznych, to według Sądu możliwym jest ustalenie prawdziwej intencji stron badanej umowy zlecenia, tym bardziej jeśli wziąć pod uwagę, że nie wykazano w postępowaniu dowodowym, że zamiarem stron było rzeczywiste nawiązanie czasowego stosunku zlecenia, ani też że uzasadnione było wynagrodzenie 3000 zł brutto miesięcznie za zlecone czynności, skoro przeważającą część tych zleconych czynności wnioskodawczyni mogła z powodzeniem nadal wykonywać w ramach dotychczasowej bezpłatnej pomocy. Dodatkowo oceniając zeznania świadka K. T. należało mieć na względzie, że będąc, zarówno partnerem, jak i ojcem dziecka wnioskodawczyni niewątpliwie był zainteresowany pozytywnym rozstrzygnięciem postępowania na jej korzyść.

Co więcej, z dokonanych w sprawie ustaleń wynika, iż w okresie nieobecności wnioskodawczyni płatnik składek nikogo na jej miejsce nie zatrudnił, ani nie zaangażował, co pozostaje w sprzeczności z pojęciem racjonalności zawarcia przedmiotowej umowy zlecenia.

W ocenie sądu faktycznym celem stron spornej umowy nie było związanie ich na czas określony więzami stosunku cywilnoprawnego, lecz skonstruowanie dla wnioskodawczyni warunków do uzyskania świadczeń z ubezpieczenia społecznego w związku z macierzyństwem.

Przedstawione dokumenty w postaci w szczególności umowy zlecenia, rachunków nie stanowią dowodów faktycznego wykonywania przez wnioskodawczynię pracy w spornym okresie na podstawie umowy zlecenia, a jedynie są potwierdzeniem ich formalnego sporządzenia. Fakt formalnego sporządzenia wskazanej wyżej dokumentacji, miał na

celu skonstruowanie okoliczności faktycznych, świadczących o pozostawianiu ubezpieczonej w stosunku zlecenia z płatnikiem składek, a w konsekwencji, o podleganiu ubezpieczeniu społecznemu z tytułu tej umowy.

Sąd Okręgowy w Łodzi zważył, co następuje:

Odwołanie podlega oddaleniu.

Zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 4 i art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U.2023.0.1230), osoba wykonująca pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia albo innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu.

Natomiast, ubezpieczeniu chorobowemu taka osoba podlega dobrowolnie, zgodnie z art. 11 ust. 2 powołanej ustawy.

Z mocy art. 13 pkt. 2 w/w ustawy zleceniobiorcy podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu od dnia oznaczonego w umowie jako dzień rozpoczęcia jej wykonywania do dnia rozwiązania lub wygaśnięcia tej umowy.

Zgodnie z art. 36 ust. 1 w/w ustawy, każda osoba objęta obowiązkowo ubezpieczeniami emerytalnym i rentowym podlega zgłoszeniu do ubezpieczeń społecznych.

Obowiązkiem płatnika składek – z mocy art. 46 ust. 1 i art. 47 ust. 1 w/w ustawy – jest obliczanie, rozliczanie i opłacanie należnych składek za każdy miesiąc kalendarzowy oraz przysyłanie w wyznaczonym terminie deklaracji rozliczeniowych i imiennych raportów miesięcznych.

Zgodnie zaś z art. 18 ust. 1 i 3 w/w ustawy, podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe osób wykonujących pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia albo innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, stanowi przychód, o którym mowa w art. 4 pkt 9 (to jest przychód w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych z tytułu umowy agencyjnej lub umowy zlecenia), jeżeli w umowie określono odpłatność za jej wykonywanie kwotowo, w kwotowej stawce godzinowej lub akordowej albo prowizyjnie.

Natomiast w myśl art. 20 ust. 1 w/w ustawy, podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie chorobowe oraz wypadkowe stanowi podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i ubezpieczenia rentowe, z zastrzeżeniem ust. 2 i ust. 3.

Przedmiotem niniejszego postępowania było ustalenie, czy umowa zlecenia zawarta przez ubezpieczoną z płatnikiem składek stanowi ważną i skuteczną umowę zlecenia, czy też - jak twierdzi ZUS - umowę tę zawarto wyłącznie po to, aby ubezpieczona mogła uzyskać świadczenia z ubezpieczenia społecznego.

Przystępując do oceny prawnej przedmiotu sporu, w pierwszej kolejności wskazać należy, że dokonywana przez Zakład kontrola zgłoszeń do ubezpieczenia prawidłowości oraz rzetelności obliczenia składki oznacza w rzeczywistości przyznanie organowi rentowemu kompetencji do badania zarówno tytułu zawarcia umowy o pracę, jak i ważności jej poszczególnych postanowień (por. postanowienia Sądu Apelacyjnego w Krakowie z 10 stycznia 2013 r., III AUa 1039/12 i z 25 września 2012 r., III AUa 398/12). Analogicznie, Zakład Ubezpieczeń Społecznych może też zakwestionować prawidłowość stosowania umów cywilnoprawnych. Organ rentowy ma bowiem obowiązek podejmować odpowiednie działania w każdym przypadku, w którym zostanie stwierdzone, że obowiązek ubezpieczeń społecznych danej osoby został określony w nieprawidłowy sposób przez płatnika składek, bądź jeżeli poweźmie wątpliwości, co do faktycznego wykonywania przez pracownika czynności w ramach nawiązanego stosunku prawnego, czy to w formie umowy o pracę, czy też umowy cywilnoprawnej. Obliguje go do tego art. 68 ust. 1 pkt. 1a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Przepis ten nakłada na organ rentowy zadania m.in. z zakresu stwierdzania i ustalania obowiązku ubezpieczeń społecznych. Ponadto, z dalszej treści tego przepisu wynika również,

że Zakład Ubezpieczeń Społecznych może przeprowadzić kontrolę wykonywania – zarówno przez płatników, jak i ubezpieczonych – obowiązków w zakresie tych ubezpieczeń.

Wskazać należy, że stosownie do treści art. 734 § 1 k.c. przez umowę zlecenia przyjmujący zlecenie zobowiązuje się do dokonania określonej czynności prawnej dla dającego zlecenie. Zlecenie jest umową konsensualną, a jej essentialia negotii obejmują jedynie określenie czynności, którą przyjmujący zlecenie ma wykonać. Umowa zlecenia należy do kategorii umów o świadczenie usług, a więc do wykonywania czynności mieszczących się w zakresie określonym wolą stron.

Na mocy art. 750 kc do umów o świadczenie usług, które nie są uregulowane innymi przepisami, stosuje się odpowiednio przepisy o zleceniu.

Strony zawierające umowę zlecenia, stosownie do treści art. 353¹ k.p.c. mogą ułożyć stosunek prawny według swego uznania, byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współzycia społecznego. Wedle woli stron, umowa zlecenie może dotyczyć tak pojedynczego wykonania konkretnej czynności, jak i wykonywania wielokrotnego, powtarzalnego, rozciągniętego w czasie. Odpowiedzialność osoby przyjmującego zlecenie jest rozpatrywana w zakresie jej starannego działania przy wykonywaniu przedmiotu zlecenia, co oznacza, że czynnikiem decydującym przy ocenie pracy tej osoby jest kryterium wykonywanie przez nią czynności na określonym, ustalonym przez strony stosunku prawnego, poziomie. Elementem wyróżniającym dla umowy zlecenia nie jest zatem wynik, lecz starania podejmowane w celu osiągnięcia tego wyniku (wyrok Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 21 grudnia 1993 roku III AUr 357/93; wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 26 stycznia 2006 roku III AUa 1700/05; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 marca 1967 roku, I CR 500/66). Wykonanie szeregu powtarzających się czynności, składających się na cykl systematycznych i regularnych działań jest cechą charakterystyczną dla umów o świadczenie usług. Elementami przedmiotowo wyróżniającymi umowę zlecenia (gdy chodzi o czynności prawne – art. 734 § 1 KC), jak i umowę o świadczenie usług nieuregulowanych innymi przepisami (gdy chodzi o czynności faktyczne – art. 750 KC) są zatem starania celem wykonania umówionej czynności. Umowa zlecenia nie akcentuje rezultatu (wyniku) jako koniecznego do osiągnięcia. W umowie zlecenia przyjmujący zlecenie nie bierze na siebie ryzyka pomyślnego wyniku spełnianej czynności. Jego odpowiedzialność za właściwe wykonanie umowy oparta jest na zasadzie starannego działania (art. 355 § 1 KC), w świadczeniu usługi rozłożonej w czasie istnieje związek wynagrodzenia z ilością, jakością i rodzajem usługi. W zobowiązaniach starannego działania podjęcie przez dłużnika wymaganych czynności przy zachowaniu wiążącego go stopnia staranności oznacza, że dłużnik wykonał zobowiązanie, pomimo że niekoniecznie osiągnięto określony cel umowy. / (...) - wyrok NSA (N) z dnia 02-12-2020/ Przy tym w umowie zlecenia mogą wystąpić cechy kierownictwa i podporządkowania, choć nie takie same, jak w zależności właściwej dla stosunku pracy (art. 22 § 1 i § 111 KP oraz art. 750 KC). / (...) 3/21 - wyrok SN - Izba Pracy z dnia 21-01-2021/ Ogólna kontrola osoby zatrudnionej na podstawie umowy zlecenia, dokonywana przez zleceniodawcę z punktu widzenia rezultatów działalności, nie świadczy o podporządkowaniu pracowniczym. /III AUa 905/18 - wyrok SA Łódź z dnia 17-10-2018/. W ramach umowy zlecenia zleceniobiorca ma pewnego rodzaju swobodę w zakresie wykonania jego przedmiotu np. co do czasu i miejsca ma samodzielność w określaniu bieżących zadań. Sposób wykonywana pracy nie jest doprecyzowany za pomocą poleceń służbowych. / por uzasadnienia: I UK 350/19 - postanowienie SN - Izba Pracy z dnia 12-08-2020 I PK 126/19 - wyrok SN - Izba Pracy z dnia 22-09-2020 II PK 116/19 - postanowienie SN - Izba Pracy z dnia 22-09-2020 III UK 514/19 - postanowienie SN - Izba Pracy z dnia 22-10-2020 /

Wykonywanie pracy na podstawie umowy zlecenia - a nie tylko zawarcie umowy - stwarza obowiązek ubezpieczenia emerytalnego i rentowego. /I UK 315/19 - postanowienie SN - Izba Pracy z dnia 16-06-2020/

Oceniając zasadność odwołania w realiach n/n sprawy Sąd zważył też, że przepisy z zakresu ubezpieczeń społecznych nie uzależniają skuteczności nawiązania stosunku pracowniczego bądź cywilnoprawnego od czasookresu trwania konkretnej umowy, od długości wcześniej przysługującej ochrony ubezpieczeniowej, czy też od stanu zdrowia pracownika. Wynika z tego, że nagłe przerwanie relacji z pracodawcą bądź nieprzystąpienie do realizacji umowy o pracę/umowy zlecenia w ustalonym czasie z powodu pogorszenia stanu zdrowia, nie może wpływać negatywnie na powstały stosunek ubezpieczenia społecznego i skutki z niego wynikające. Dla powstania wskazanych skutków

konieczne jest bowiem skuteczne nawiązanie umowy o pracę bądź innej umowy o charakterze cywilnoprawnym. Skutku takiego nie rodzi jednak zawarcie przez strony umowy bez woli jej realizacji, nawet jeżeli strony podejmują jakieś czynności, które mają na zewnątrz pozorować realizację umowy (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 15.05.2014 r., III AUa 826/13).

Zgodnie z art. 83 § 1 k.c. nieważne jest oświadczenie woli złożone drugiej stronie za jej zgodą dla pozoru. Pozorność umowy wyraża się w braku zamiaru wywołania skutków prawnych przy jednoczesnym zamiarze stworzenia okoliczności mających na celu zmylenie osób trzecich. Istotne znaczenie ma tu niezgodność między pierwotnym aktem woli, a jego uzewnętrznieniem (por. wyrok Sąd Najwyższego z 26.07.2012 r., I UK 27/12, z 12.07.2002 r., V CKN 1547/00). Złożenie oświadczenia woli dla pozoru oznacza, że osoba oświadczająca wolę w każdym wypadku nie chce, aby powstały skutki prawne, jakie zwykle prawo łączy ze składanym przez nią oświadczeniem. Brak zamiaru wywołania skutków prawnych oznacza, że osoba składająca oświadczenie woli, albo nie chce w ogóle wywołać żadnych skutków, albo też chce wywołać inne, niż wynikałyby ze złożonego przez nią oświadczenia woli. Utrwalony jest pogląd, sformułowany w oparciu o treść cytowanego przepisu art. 83 k.c., zgodnie z którym zamiar nawiązania stosunku ubezpieczenia społecznego, bez rzeczywistego wykonywania umowy zlecenia, świadczy o fikcyjności zgłoszenia do ubezpieczenia społecznego. Do pozorności umowy zlecenia - powodującej jej nieważność - dochodzi wyłącznie wówczas, gdy strony umowy zlecenia nie zamierzają wywołać skutku prawnego w postaci nawiązania stosunku zlecenia, a ich oświadczenia, uzewnętrznione umową zlecenia, zmierzają wyłącznie do wywołania skutku w sferze ubezpieczenia społecznego. Umowa zlecenia jest zawarta dla pozoru, jeżeli przy składaniu oświadczeń woli obie strony mają świadomość, że osoba określona w umowie jako zleceniobiorca nie będzie wykonywać przedmiotu zlecenia, a osoba określona jako zleceniodawca nie będzie korzystać z jej świadczenia, czyli gdy strony z góry zakładają, że nie będą realizowały swoich praw i obowiązków wypełniających treść umowy zlecenia.

Zawarcie umowy, której celem jest świadczenie pracy w okresie ciąży, nawet jeśli głównym powodem jest chęć uzyskania zasiłku macierzyńskiego bądź odpowiednio wysokiego zasiłku, nie jest naganne ani tym bardziej sprzeczne z prawem, jeśli umowa faktycznie jest realizowana. / por odpowiednio Wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi - VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 25 października 2022 r. VIII U 1950/21, Wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 30 czerwca 2022 r., III AUa 62/21 /.

W realiach niniejszej sprawy brak jest jakichkolwiek dowodów na wykonywanie pracy w spornym okresie.

Wnioskodawczyni niewątpliwie wykonywała pewne czynności na rzecz zainteresowanych jednak nie w ramach spornej umowy. Zebrany materiał dowodowy pozwolił na ustalenie i to już z samych zeznań skarżącej, że doraźną pomocy płatnikowi czy to przy koncertach czy polegającą na kserowaniu, porządkowaniu dokumentów firmowych odwołująca udzielała przed zawarciem spornej umowy zlecenia. Wnioskodawczyni pomagała zainteresowanym, jeśli wiedziała że może się do czegoś przydać. Miało to różną częstotliwość. Przychodziła do domu zainteresowanych kiedy była taka konieczność, kiedy została o to poproszona, kiedy sama mogła. W ocenie sądu wykonywane przez wnioskodawczynię czynności tj. skanowanie, kserowanie, pomoc przy koncertach odbywały się w ramach udzielanej przez skarżącą zainteresowanym bezpłatnej pomocy. W realiach niniejszej sprawy nie ziszczyły się żadne tego rodzaju okoliczności, które uzasadniałyby zawarcie z ubezpieczoną spornej umowy zlecenia i to od 1 marca 2021 roku.

Nie sposób też nie dostrzec, że nagle wzmożona aktywność zawodowa miała rzekomo nastąpić, gdy odwołująca zaszła w ciążę i wtedy właśnie zawarła kwestionowaną aktualnie umowy zlecenia, o czym zainteresowani, z którymi skarżącą pozostawała w relacji poza zawodowej, towarzyskiej doskonale wiedzieli, od lat bowiem pomagała im przy Fan Klubie zespołu Oddział (...), niewątpliwie zatem mogła liczyć na ich pomoc w uzyskaniu prawa do świadczeń z ubezpieczenia chorobowego, w tym zasiłku macierzyńskiego.

Nie sposób również pomijać, że Płatnik składek Oddział (...) S.C. dokonał zgłoszenia do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych wnioskodawczyni jako zleceniobiorcy od dnia 1 marca 2021 roku, 22 marca 2021 roku tj. po obowiązującym terminie.

Wobec przytoczonych wyżej wyników przeprowadzonego w sprawie postępowania dowodowego oraz mając na uwadze poczynione wcześniej rozważania prawne Sąd stwierdził, że organ rentowy słusznie uznał, że wnioskodawczyni i płatnik składek zawarli pozorną umowę zlecenia.

Zgromadzone w sprawie dowody ostatecznie nie dały podstaw do stwierdzenia, iż wnioskodawczyni faktycznie w okresie od dnia 1 marca 2021 roku wykonywała obowiązki w ramach zawartej umowy zlecenia, nie znajduje to uzasadnienia w materiale dowodowym i nie było podyktowane obiektywnymi potrzebami zleceniodawcy.

Zarzuty pozorności stosunku prawnego powstałego pomiędzy wnioskodawczynią, a płatnikiem składek w wyniku zawarcia przedmiotowej umowy zlecenia znajdują uzasadnienia, pomiędzy stronami nie został nawiązany ww. stosunek o charakterze cywilnoprawnym. Argumentacja prezentowana przez organ rentowy zarówno w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji z 9 sierpnia 2021 roku, jak również w odpowiedzi na odwołanie, w obliczu materiału dowodowego zebranego w sprawie była wystarczająca do wykazania pozornego charakteru zatrudnienia skarżącej od dnia 1 marca 2021 roku.

Oczywiście sam fakt, że wnioskodawczyni była w ciąży nie miałby znaczenia, ale w świetle pozostałych ustalonych okoliczności pozwala odtworzyć jakimi motywami naprawdę kierowała się wnioskodawczyni i płatnik, zwłaszcza gdy weźmie się pod uwagę, że ojcem dziecka skarżącej jest K. T. – współpracujący z płatnikiem. Zdaniem sądu, strony spornej umowy zdawały sobie doskonale sprawę, że obciążenie składkowe płatnika będzie krótkotrwałe, a wnioskodawczyni w niedalekiej przyszłości będzie mogła przez dłuższy okres korzystać ze świadczeń związanych z ciążą i rychłym macierzyństwem. Zawierając zatem sporną umowę zlecenia ich strony musiały liczyć się z możliwością powstania u skarżącej, w krótkim czasie niezdolności do pracy.

Pozostaje faktem, że prawo ubezpieczeń społecznych nie należy do szeroko pojętego prawa cywilnego. W sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych oznacza to w szczególności, że nie można się w nich powoływać na zasady współzycia społecznego, na klauzule generalne regulujące zakaz nadużycia prawa podmiotowego.

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. w punkcie 1 sentencji wyroku oddalił odwołanie, jako bezzasadne.

W punkcie 2 sentencji wyroku Sąd orzekł o kosztach postępowania na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z § 9 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2018 r., poz. 256 ze zm.) zasądzając od wnioskodawczyni jako strony przegrywającej niniejsze postępowanie, na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych kwotę 180,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.